

คู่มือประกอบการฝึกอบรม
หลักสูตร เสริมสร้างเกียรติภูมิข้าราชการ :
สำนึกข้าราชการไทยไม่โกง

ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม
สำนักงาน ก.พ.

คู่มือประกอบการฝึกอบรม

หลักสูตร เสริมสร้างเกียรติภูมิข้าราชการ : สำนักข้าราชการไทยไม่โกง

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๙

จำนวนพิมพ์ ----- เล่ม

เจ้าของ

สำนักงาน ก.พ.

ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม

๔๗/๑๑๑ ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๗-๑๐๐๐

พิมพ์ที่

คำนำ

คุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการเป็นเรื่องที่สังคมไทยให้ความสนใจมาก เพราะเป็นปัจจัยสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงาน และความเชื่อถือศรัทธาของผู้รับบริการและประชาชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๐ เป็นต้นมา มีเรื่องมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการบรรจุไว้ให้ข้าราชการต้องถือปฏิบัติ

เป็นที่ทราบกันอยู่ว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยยังปรากฏทางสื่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจากหลายหน่วยงานยังแสดงให้เห็นว่าประชาชนมองว่าข้าราชการมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน แม้กระทั่งดัชนีชี้วัดความโปร่งใสนานาชาติ ในปี ๒๐๑๕ ประเทศไทยได้คะแนน ๓๘ จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน ซึ่งถือว่าได้คะแนนที่ต่ำ

รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ประกาศให้การป้องกันและปราบปรามปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบเป็นวาระแห่งชาติ โดยมีการร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน สื่อมวลชน เป็นต้น ในส่วนของราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ได้ดำเนินการรณรงค์ ขับเคลื่อนการใช้ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และจัดอบรมให้ข้าราชการได้เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เพื่อน้อมนำพระบรมราโชวาทและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตและการทำงาน

อีกด้านหนึ่ง คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติได้มอบหมายให้สำนักงาน ก.พ. พัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาจิตสำนึกของข้าราชการ ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้พัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมสำหรับผู้บริหารประเภทอำนวยการ ชื่อหลักสูตร “เสริมสร้างเกียรติภูมิข้าราชการ : สำนักข้าราชการไทยไม่โกง” ขึ้น และสนับสนุนการฝึกอบรมวิทยากรตัวคูณ ตลอดจนการพัฒนาสื่อการฝึกอบรม เพื่อให้ทุกส่วนราชการทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคสามารถนำหลักสูตรนี้ไปพัฒนาข้าราชการในสังกัดได้ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

สุดท้ายนี้ สำนักงาน ก.พ. หวังว่า คู่มือประกอบการฝึกอบรม “หลักสูตรเสริมสร้างเกียรติภูมิข้าราชการ : สำนักข้าราชการไทยไม่โกง” นี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการในทุกส่วนราชการ สมดังเจตนารมณ์ของรัฐบาล

สำนักงาน ก.พ.
กันยายน ๒๕๕๙

สารบัญ

หน้า

ความเป็นมาของหลักสูตร	๕
แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร	๖
แผนภาพนำเสนอสำหรับวิทยากร	
การอบรมวิทยากรตัวคุณ	๗
การอบรมหลักสูตรผู้บริหารประเภทอำนวยการ ๒ วัน	๑๒
เอกสารประกอบเนื้อหาบรรยายวิชา	
๑. ความมุ่งมั่นให้ราชการไทยไร้ทุจริต	
มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ	๒๖
ความพยายาม ๒ ปี ที่ผ่านมาของรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ	๒๘
คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา	๒๙
๒. คุณธรรม ค่านิยม และหลักธรรมาภิบาลต่อบุคคลในหน่วยงาน	
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๓๐
พระบรมราโชวาท เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน	๓๑
หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	๓๗
ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน	๓๙
แบบประเมินอารมณ์องค์กร	๔๒
๓. คุณธรรม ค่านิยม และหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานต่อผู้รับบริการ	
การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๔๓
๔. หลุมพรางของการทำงานไม่มีประสิทธิภาพและประชาชนไม่เชื่อถือไว้วางใจ	
แก้ระบบอุปถัมภ์	๔๖
ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม	๕๑
๕. ระบบงานและวิธีการทำงานที่ผู้รับบริการพอใจและไว้วางใจ	
การสร้างองค์กรที่มีศักดิ์ศรีและจริยธรรม	๕๕
๖. การปรับตัวสู่ระบบงานและวิธีปฏิบัติงานใหม่	
การพัฒนาองค์กร	๖๐
การนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ๘ ขั้นตอน	๖๒
ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม	๖๓
๗. การสร้างความเข้มแข็งให้ตนเอง และเพื่อนร่วมงาน	
กฎ ก.พ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการให้บำเหน็จความชอบ การกันเป็นพยาน การลดโทษ	
และการให้ความคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๕๓	๖๕
แนวทางการปฏิบัติตนเมื่อพบเห็นการทุจริต [กรณีศึกษา]	๖๘
การแก้ไขสถานการณ์เมื่อต้องอยู่ในสภาพบังคับให้มีส่วนร่วมในการทุจริต	๖๙
๘. การสร้างเครือข่าย และสรุปการเรียนรู้	
การสร้างเครือข่าย (Networking)	๗๔
แบบประเมิน มาตรฐานวิทยากร	๘๐

ความเป็นมาของหลักสูตร

๑. บทบาทของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ

คณะรักษาความสงบแห่งชาติมีคำสั่งที่ ๑๒๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ขึ้น ให้มีหน้าที่จัดทำมาตรการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันและจัดการทุจริต ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เสนอแนะความเห็นหรือกลไกให้คณะรัฐมนตรี เป็นต้น คตช. ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น ๔ คณะดูแลงาน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างการรับรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านประสานความร่วมมือขอตกลงคุณธรรม

ในงานด้านการปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างการรับรู้ นั้น คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) มอบหมายให้สำนักงาน ก.พ. เป็นส่วนราชการรับผิดชอบในการฝึกอบรมหลักสูตร “สำนึกข้าราชการไทยไม่โกง” สำหรับส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

๒. การดำเนินงานของสำนักงาน ก.พ.

สำนักงาน ก.พ. ได้นำเรื่องที่ คตช. มอบหมายเกี่ยวกับการฝึกอบรมหลักสูตรนี้หรือ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมเพื่อราชการใสสะอาด โดยในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๙ อ.ก.พ.ฯ มีมติเห็นชอบข้อเสนอหลักสูตร “สำนึกข้าราชการไทยไม่โกง” สำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารประเภทอำนวยการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกของข้าราชการให้มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนร่วมงาน และร่วมมือกันป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในราชการ ระยะเวลาฝึกอบรม ๒ วัน และให้สำนักงาน ก.พ. จัดฝึกอบรมวิทยากรตัวคูณ รวมถึงสนับสนุนเอกสารการอบรมและสื่อการสอนแก่ส่วนราชการด้วย

ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงาน ก.พ. ได้พัฒนาหลักสูตรดังกล่าวขึ้น โดยรับความคิดเห็นจากผู้แทนส่วนราชการต่าง ๆ จากประธานคณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการ และจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อทดลองหลักสูตรกับข้าราชการระดับชำนาญการพิเศษจาก ๒ กระทรวง ได้แก่ กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงสาธารณสุข ก่อนจะรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจาก อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมเพื่อราชการใสสะอาด ประธานคณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการ และผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของข้าราชการที่จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารประเภทอำนวยการต่อไป ให้มีความมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวม ปฏิบัติตน ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นตัวอย่างที่ดีของผู้ร่วมงาน และสามารถมีบทบาทสำคัญในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะสำคัญของหลักสูตร

๑. เนื้อหาการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารประเภทอำนวยการ

ผู้บริหารประเภทอำนวยการมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานของส่วนราชการและเป็นต้นแบบความประพฤติให้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่มองเห็นได้ เนื่องจากเป็นตัวเชื่อมรับนโยบายของนักบริหารนำมาแปลงสู่การปฏิบัติ และเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการระดับล่างลงไป ดังนั้น หากต้องการให้เกิดผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของข้าราชการส่วนใหญ่ให้เกิดผลได้อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องพัฒนาข้าราชการกลุ่มนี้ก่อน

๒. ระยะเวลาอบรม ๒ วัน

หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่จะมาเพิ่มเติมในตอนท้ายของหลักสูตรผู้บริหารประเภทอำนวยการ โดยผู้เข้าอบรมจะสามารถนำความรู้ ทักษะที่ได้เรียนมาก่อนนี้ในหลักสูตรมาใช้ประโยชน์สูงสุด

๓. การเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (เรียนรู้ร่วมกัน ใช้กรณีศึกษา)

รูปแบบกิจกรรมในหลักสูตรจะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กันเป็นหลัก โดยนำกรณีศึกษาซึ่งเป็นเหตุการณ์เสมือนจริงมาใช้ในการเรียนรู้ เพื่อให้แต่ละคนมีโอกาสคิดว่าถ้าตนเองอยู่ในสถานการณ์จำลองนั้นจะตัดสินใจที่จะทำอย่างไร และรับทราบความคิดเห็นที่หลากหลายของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วย

๔. การพัฒนาความคิดเน้น Solution Focus

การนำแนวทาง Solution Focus มาใช้ โดยการมุ่งไปสู่สภาพที่พึงประสงค์ในอนาคต มากกว่าแนวทาง Problem Focus ที่มักจะใช้เวลาในการหาสาเหตุ หรือถกเถียงหาผู้รับผิดชอบในอดีตมากเกินไป แนวทางนี้ทำให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันหาทางออกในอนาคตที่เป็นไปได้จริงได้อย่างรวดเร็วขึ้น

การฝึกอบรมวิทยากรตัวคูณ หลักสูตรเสริมสร้างเกียรติภูมิข้าราชการ : สำนึกข้าราชการไทยไม่โกง

กำหนดการฝึกอบรมวิทยากรตัวคูณ

วันที่ 1	วันที่ 2	วันที่ 3
แนวคิดในการออกแบบหลักสูตร แนวทางกรมอำนวยการส่วนกลาง กิจกรรมกลุ่มเพื่อตระหนักถึงปัญหาและขอ ป้องกันปัญหาทุจริตในภาครัฐ (1) กิจกรรมกลุ่มเพื่อตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และ การทำงานแบบไม่โกง (2) กิจกรรมกลุ่มเพื่อให้ตระหนักถึงความดีและการของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน (3)	กิจกรรมกลุ่มเพื่อเรียนรู้แบบการ ปฏิบัติสร้างความสำเร็จให้ ตนเองและเพื่อนร่วมงาน (7) กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเครือข่าย (8) และสรุปการเรียนรู้	ฝึกปฏิบัติภาคเน้นวิชาการ
พักรับประทานอาหาร	พักรับประทานอาหาร	พักรับประทานอาหาร
กิจกรรมกลุ่มเพื่อให้ความรู้ด้านประมวลกฎหมาย การทุจริต (4) กิจกรรมกลุ่มเพื่อวางแผนพัฒนาไปสู่เป้าหมายและ เป้าหมายที่จับต้องได้ (5) กิจกรรมกลุ่มเพื่อวางแผนปรับตัวสู่ระบบงานและ วิธีการปฏิบัติงานใหม่ (6)	พักรับประทานอาหาร การเตรียมตัวเพื่อไปราชการ ส่วนราชการ การแบ่งงานกลุ่ม และอภิปรายการ นำเสนอ	ฝึกปฏิบัติภาคเน้นวิชาการ (ต่อ) สรุปภาคเรียนรู้

แนวคิดในการออกแบบหลักสูตร

- **ที่มา**
คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ มอบหมายให้จัดทำหลักสูตร สำนึก
ข้าราชการไทยไม่โกง สำหรับส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- **วัตถุประสงค์ของหลักสูตร**
เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของข้าราชการที่จะเข้าสู่อำนาจหน้าที่ผู้บริหารประเทศ
อำนาจการต่อไป ให้มีความมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวม ปฏิบัติตน
ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นตัวอย่างที่ดีของผู้ร่วมงาน และสามารถมี
บทบาทสำคัญในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมีประสิทธิภาพ
- **ลักษณะสำคัญของหลักสูตร**
  - ผู้จะเข้าสู่อำนาจหน้าที่บริหารประเทศอำนาจการ
  - การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ๒ วัน
  - การฝึกอบรมแบบผู้ใหญ่ (เรียนรู้อะไรร่วมกัน ใช้กรณีศึกษา)

งานที่ได้รับมอบหมายจาก คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ

“ให้สำนักงาน ก.พ. เป็นส่วนราชการรับผิดชอบใน
การฝึกอบรมหลักสูตร “สำนึกข้าราชการไทยไม่โกง”
สำหรับส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค (ค่าใช้จ่ายในการ
อบรมจากหน่วยงานต้นสังกัด)”

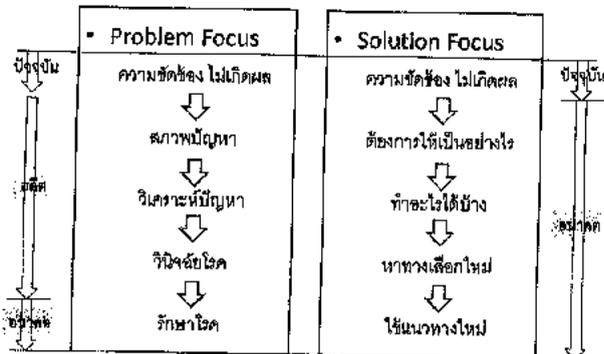

พระบรมราชโองการ

พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๔

การปฏิบัติราชการให้ดีขึ้น กล่าวอย่างสั้น ง่าย และตรงที่สุดคือ
ทำให้สำเร็จทันการ และให้ได้ผลเป็นประโยชน์แก่ทางเดียว
ซึ่งจะทำได้เมื่อบุคคลมีวิชาความสามารถ และมีปัญญาความรู้
คิดพิจารณา เห็นสิ่งที่เป็นคุณเป็นโทษ เป็นประโยชน์มิใช่
ประโยชน์ อย่างชัดเจน ถูก ตรง.

เปรียบเทียบ Problem Focus กับ Solution Focus

๗. การสร้างความเข้มแข็งให้ตนเอง และเพื่อนร่วมงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ข้าราชการผู้มาจากการฝึกที่สร้างความเข้มแข็งให้ตนเองและเพื่อนร่วมงาน ประเด็นสำคัญ

- ให้ความสำคัญกับการฝึกอบรม
- ฝึกอบรมเป็นต้นแบบเพื่อนร่วมงาน
- ใช้คำแนะนำจากเพื่อนร่วมงานและสนับสนุนด้วยตนเอง
- ร่วมมือกันทำงานกับเพื่อนร่วมงาน

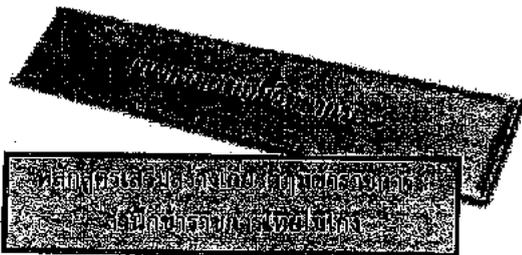
๘. การสร้างเครือข่าย และสรุปการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ข้าราชการสามารถสร้างเครือข่ายและสรุปการเรียนรู้ได้

ประเด็นสำคัญ

- ใช้โอกาสในการจัดการเรียนการสอนภายในหน่วยงานและหน่วยงานอื่น
- สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานเดียวกัน
- สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานอื่น
- สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานอื่น

ข้อควรระวังร่วมกัน

1. การสร้างความเข้มแข็งให้ตนเองและเพื่อนร่วมงานต้องเป็นไปอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง

2. การสร้างความเข้มแข็งให้ตนเองและเพื่อนร่วมงานต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย

3. การสร้างความเข้มแข็งให้ตนเองและเพื่อนร่วมงานต้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย

4. การสร้างความเข้มแข็งให้ตนเองและเพื่อนร่วมงานต้องเป็นไปอย่างโปร่งใสและไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย

5. การสร้างความเข้มแข็งให้ตนเองและเพื่อนร่วมงานต้องเป็นไปอย่างยุติธรรมและไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย

เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทัศนคติ
ความคิด (Cognitive)
ความรู้สึก (Affective)
และพฤติกรรม (Behavior)

ทัศนคติ เป็นเรื่องจริงใจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และความไว้วางใจของบุคคล ที่มีต่อผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง และการปฏิบัติ การตอบสนองการกระทำที่ได้รับมา ซึ่งนำไปสู่ถึงเชิงบวก และเชิงลบ ที่สามารถส่งผลให้มีความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลได้

ทัศนคติ ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม

ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Bass, 2002)

Attitudes is of two types

เกริ่นนำ

- เชื่อมโยง
- วัตถุประสงค์
- แนะนำหัวข้อ
  - เนื้อหาหลัก
  - รูปแบบทางการนำเสนอ
- สร้างความสนใจ ชี้ให้เห็นประโยชน์
- บอกกำหนดการ

• การเกริ่นนำที่ดี

- ได้รับความสนใจได้
- สั้น
- เชื่อมโยง
- ไม่ลงรายละเอียด
- เรื่องที่จะนำเสนอ
- ระบุวัตถุประสงค์
- ระยะเวลาที่หมาย
- บทบาท

เนื้อหาหลัก

- เพลิดเพลินง่าย มีตรรกะ
- แต่ละประเด็นเชื่อมโยงกัน
- ไม่น่าเบื่อ ไม่น่าคิด
- การอธิบายอย่างละเอียด
- ระบุถึงหลักความรู้
- มีตัวอย่างประกอบ ยกตัวอย่างเป็น
- ใช้ภาพประกอบ
- ใช้ภาพประกอบ

- ศึกษาหลักสูตร
- ใช้เอกสารแจก
- ตอบคำถามที่
- เกี่ยวข้องกับ
- ประเด็นหลัก
- ถ่ายคำถามเพื่อ
- ตรวจสอบความ
- เข้าใจ
- ไม่อ่าน power points
- แต่อธิบาย

สรุป

สรุปประเด็นสำคัญที่ควรทราบเกี่ยวกับเนื้อหาหลักของงานนำเสนอ

1. เนื้อหาหลัก

2. รูปแบบทางการนำเสนอ

3. การเกริ่นนำที่ดี

4. เนื้อหาหลัก

5. สรุปประเด็นสำคัญที่ควรทราบเกี่ยวกับเนื้อหาหลักของงานนำเสนอ

รูปแบบของแผนการสอน

เวลา	เนื้อหา	วิธีการ/อุปกรณ์
00.00	ความนำ <ul style="list-style-type: none"> • เชื่อมโยง • หัวข้อวิชา • จุดใจ • วัตถุประสงค์ 	วิธีการ + อุปกรณ์
00.03	เนื้อหา <ol style="list-style-type: none"> 1. ประเด็นสำคัญ 	วิธีการ + อุปกรณ์
00.08	2. ประเด็นสำคัญ <ul style="list-style-type: none"> • ประเด็นย่อย • ประเด็นย่อย • ประเด็นย่อย 	วิธีการ + อุปกรณ์
		ตรวจสอบความเข้าใจ

**การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตรเสริมสร้างเกียรติภูมิข้าราชการ :
สำนึกข้าราชการไทยไม่โกง**

ตัวอย่าง

แนะนำตัวผู้เข้ารับการฝึกอบรม

(ใช้เวลาไม่เกิน ๑ นาทีระบุชื่อที่อยู่ขอให้เพื่อนเรียก แล้ว
เลือกตอบ ๑ คำถาม (แต่ละคนจะตอบไป 1 ข้อ 1 คำถาม)

คำถาม

1. ทำไมมาเข้าหลักสูตรนี้
2. คาดหมายว่าจะได้อะไรจากหลักสูตรนี้
3. มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้อย่างไร
4. มีประสบการณ์กับเรื่องนี้อย่างไรบ้าง
5. ท่านคิดว่าจะมีส่วนในความสำเร็จของหลักสูตรนี้ได้อย่างไร

วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของข้าราชการที่จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารประเภทอำนวยการต่อไป ให้มีความมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวม ปฏิบัติตนปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นตัวอย่างที่ดีของผู้ร่วมงาน และสามารถมีบทบาทสำคัญในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมีประสิทธิภาพ

**ลักษณะสำคัญของหลักสูตร “เสริมสร้างเกียรติภูมิ
ข้าราชการ : สำนึกข้าราชการไทยไม่โกง”**

- ผู้จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารประเภทอำนวยการ
- การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ๒ วัน
- การฝึกอบรมแบบผู้ใหญ่ (เรียนรู้ร่วมกัน ใช้กรณีศึกษา)

งานที่ได้รับมอบหมายจาก

คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ

“ให้สำนักงาน ก.พ. เป็นส่วนราชการรับผิดชอบในการฝึกอบรมหลักสูตร “สำนึกข้าราชการไทยไม่โกง” สำหรับส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค (ค่าใช้จ่ายในการอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัด)”

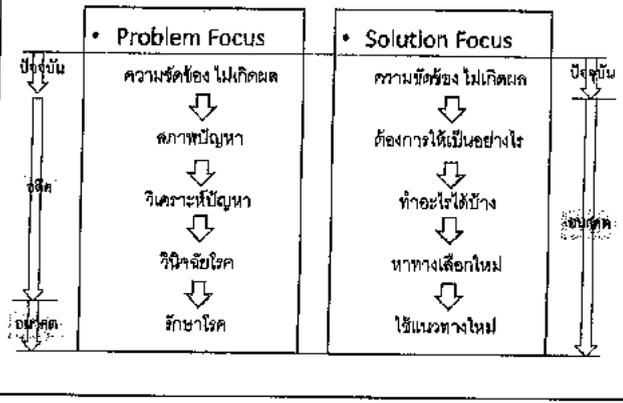

พระบรมราชโองการ

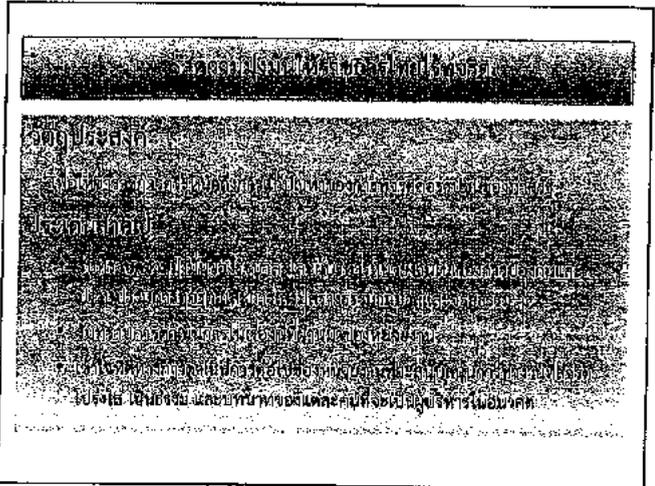
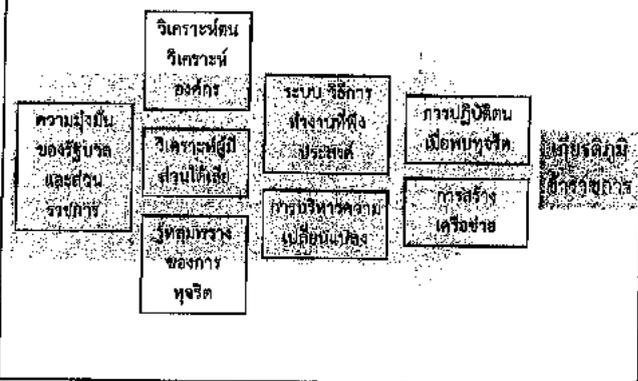
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๓๔

การปฏิบัติราชการให้ดีขึ้น กล่าวอย่างสั้น ง่าย และตรงที่สุดคือทำให้สำเร็จทันการ และให้ได้ผลเป็นประโยชน์แต่ทางเดียว ซึ่งจะทำให้เมื่อบุคคลมีวิชาความสามารถ และมีปัญญาความรู้คิดพิจารณา เห็นสิ่งที่เป็นคุณเป็นโทษ เป็นประโยชน์มิใช่ประโยชน์ อย่างชัดเจน ถูก ตรง.

เปรียบเทียบ Problem Focus กับ Solution Focus

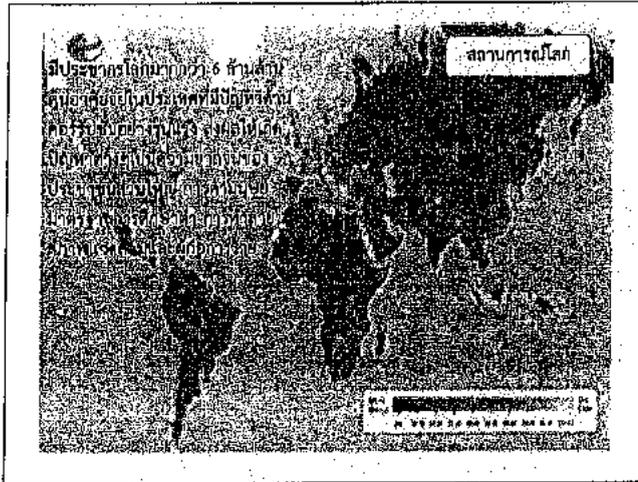
หลักสูตรเสริมสร้างเกียรติภูมิข้าราชการ : สำนักข้าราชการไทยไม่โกง

คำสั่งลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๒

ข้อ ๑๐ การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลสนับสนุนการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

- ใช้มาตรการทางกฎหมาย การปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกในการรักษาศักดิ์ศรีของความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต สนับสนุนการบริหารจัดการภาครัฐที่ประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับอย่างเคร่งครัด
- ปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ และทราบดีผลประโยชน์ในภาครัฐทุกระดับ โดยถือว่าเรื่องนี้เป็นวาระสำคัญเร่งด่วนแห่งชาติ
- ส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจของศาลปกครองและเครื่องข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

rank	Country	CPI 2015 Score	CPI 2014 Score	CPI 2013 Score
8	Singapore	85	84	86
54	Malaysia	50	52	50
76	Thailand	38	38	35
88	Indonesia	36	34	32
98	Philippines	35	38	36
112	Vietnam	31	31	31
139	Laos	25	25	26
142	Cambodia	22	21	20
150	Myanmar	21	21	21

100 = Highly clean
0 = Highly corrupt

Transparency International

๑๖. ส่งเสริมการเติบโตของภาคธุรกิจภาคเอกชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

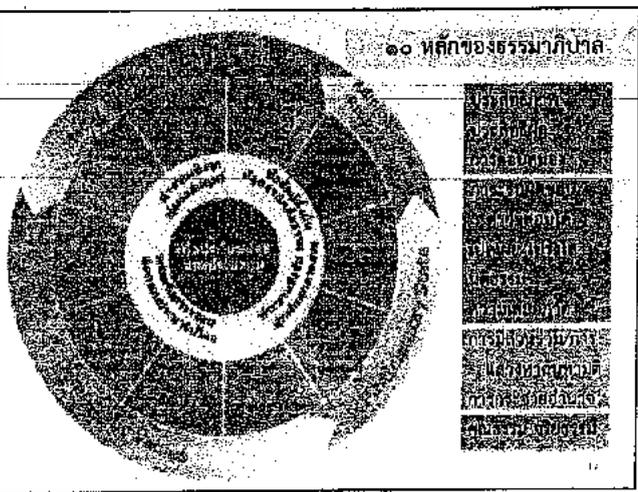
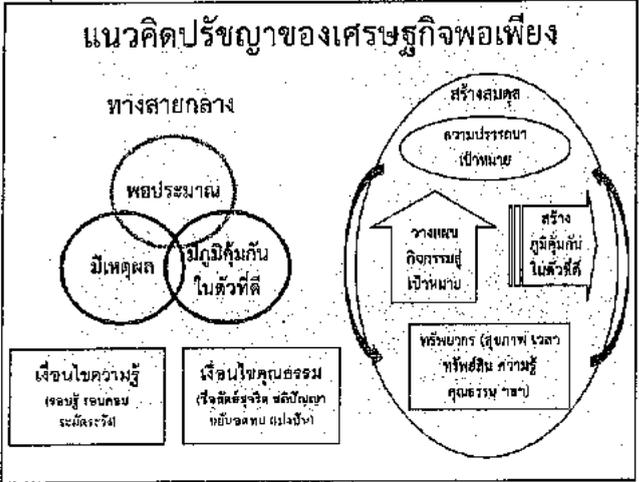
เพื่อใช้ขับเคลื่อนการเติบโตของภาคธุรกิจภาคเอกชนอย่างยั่งยืน

ประโยชน์หลัก

1. ส่งเสริมการเติบโตของภาคธุรกิจภาคเอกชนอย่างยั่งยืน

2. ส่งเสริมการเติบโตของภาคธุรกิจภาคเอกชนอย่างยั่งยืน

3. ส่งเสริมการเติบโตของภาคธุรกิจภาคเอกชนอย่างยั่งยืน

- ### กิจกรรมข้าราชการพลเรือน ๑๐ ข้อ
1. ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  2. ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  3. แยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่
  4. ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  5. ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  6. ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  7. ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  8. ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  9. ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  10. ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

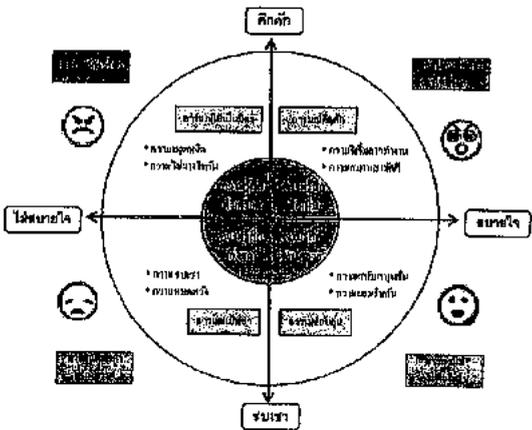
บทบาทหน้าที่ของบุคคล ใน ๑ เดือน

บุคคลและหน่วยงาน	เวลา	บทบาท	ความคาดหวังต่อเรา
ตนเอง			
ครอบครัว			
หน่วยงานราชการ			
ญาติพี่น้อง เพื่อน			
ชุมชน ส่วนรวม			
ธุรกิจเอกชน			

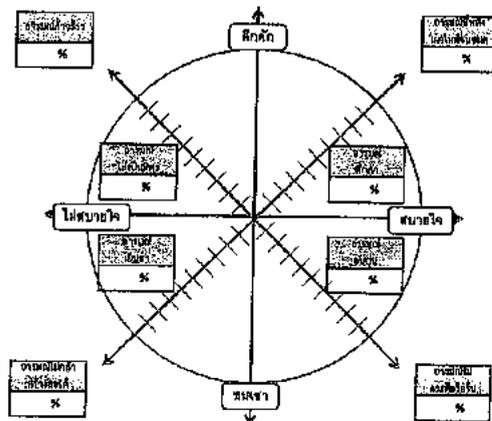
วิเคราะห์การทำงานในองค์กร Business Hierarchy Analysis

ระดับ	จุดอ่อน	จุดแข็ง
พันธกิจ		
วิสัยทัศน์/เป้าหมาย		
ยุทธศาสตร์		
แผนปฏิบัติการ		
การวัดผล		
การปฏิบัติการ		

ภาพรวมแผนที่แสดงอารมณ์องค์กร

ภาพรวมแผนที่แสดงอารมณ์องค์กร

จริยธรรม ธรรมาภิบาล ความพอเพียง

เรียงลำดับคุณค่าที่สำคัญในการทำงานภายใต้โมเดล ๕ ข้อ และประเมินความพึงพอใจในแต่ละข้อ

	พอใจมาก	พอใจ	ไม่พอใจ
	A	B	C
๑			
๒			
๓			
๔			
๕			

- ๑ .....
- ๒ .....
- ๓ .....
- ๔ .....
- ๕ .....

วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรในองค์กรเกี่ยวกับ...

ประเด็นสำคัญ

- บุคลากรต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและ...
- ให้ความสำคัญกับจุดอ่อนขององค์กร...

ภาพลักษณ์ "ข้าราชการไทย" ณ วันนี้
 สวนดุสิตโพล 1-6 พฤษภาคม 2559 จาก 1,085 คนทั่วประเทศ
 "ภาพลักษณ์ข้าราชการไทย" ณ วันนี้ ในสายตาประชาชน

อันดับ 1	ยังมีการทุจริตคอร์รัปชัน โกงกิน รับสินบน	81.48 %
อันดับ 2	มีเสปส่าย ระเบียบปกมก ใช้อำนาจเบ็ดเสร็จ	79.63 %
อันดับ 3	เข้าขามเย็นขาม ทำงานช้า บริการไม่ดี	60.20 %
อันดับ 4	ระบบการให้รางวัลชกษาเมื่อออกมามีบริการที่เทียบเคียง	58.17 %
อันดับ 5	เป็นอาชีพที่มั่นคง มีเกียรติ มีสิทธิสวัสดิการที่ดี	53.86 %

ภาพลักษณ์ "ข้าราชการไทย" ณ วันนี้
 สวนดุสิตโพล 7 พฤษภาคม 2559 1,085 คนทั่วประเทศ
 สิ่งที่ประชาชนอยากฝากบอก "ข้าราชการไทย" ณ วันนี้ คือ

อันดับ 1	ซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักธรรมาภิบาล	86.12 %
อันดับ 2	สามัคคีร่วมมือร่วมใจ ช่วยกันพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า	83.05 %
อันดับ 3	เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมและข้าราชการไทย	67.28 %
อันดับ 4	ไม่ยุ่งเกี่ยวกับกรณีของ ไม่คดีเป็นคดีจริงของใคร	63.60 %
อันดับ 5	ทำงานให้คุ้มค่ากับภาษีประชาชน	59.44 %

ภาพลักษณ์ "ส่วนราชการของเรา" ณ วันนี้
 ส่วนราชการ .....

ระบุหน่วยงานราชการที่สนใจ			
ในหน่วยงานที่เลือกมีปัญหาดังต่อไปนี้			
ในมุมมองของประชาชน			

จริยธรรม ธรรมาภิบาล ความพอเพียง

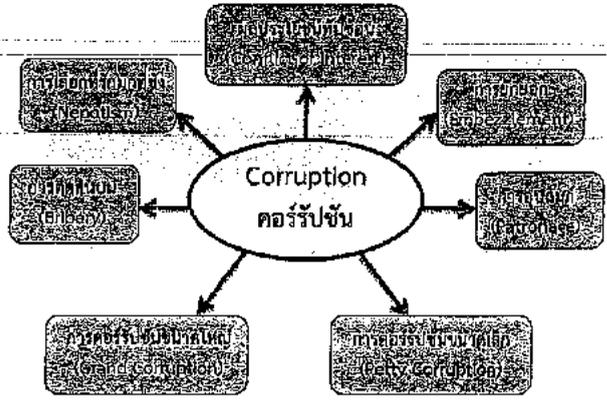
- เรียงลำดับคุณค่าที่สำคัญในการทำงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับภายนอกองค์กร ๕ ข้อ และประเมินความพึงพอใจในแต่ละข้อ

	มากที่สุด	มาก	พอ	น้อย	น้อยที่สุด
	A	B	C	D	E
๑					
๒					
๓					
๔					
๕					

บทบาทของความเป็นไปของสังคมและประชาชนที่เลือกต่อสังคม

- วัตถุประสงค์**
- เพื่อศึกษาว่าประชาชนที่สนใจหน่วยงานราชการที่เลือกมีปัญหาดังต่อไปนี้หรือไม่
- ประเด็นศึกษา**
- ความเป็นอิสระของข้าราชการไทย
  - ความเป็นธรรมในการให้รางวัลชกษาเมื่อออกมามีบริการที่เทียบเคียง
  - ความเป็นมืออาชีพของข้าราชการ
  - การทำงานที่มีประสิทธิภาพ
  - ความพึงพอใจของประชาชน

Corruption
คอร์รัปชัน

รูปแบบของการคอร์รัปชันหลักในสังคมไทย

การสังเคราะห์งานวิจัยโดย ผาสุก พงษ์ไพจิตร (2552)

1. การเรียกเก็บภาษีคอร์รัปชัน มีชื่อเรียกหลายชื่อ ซึ่งรวมทั้งการเรียกสินบนสวย สินน้ำใจ คำนำรอน้ำชา และเงินใต้โต๊ะ เป็นต้น
2. การดึงเงินงบประมาณแผ่นดินจากสำนักคอมมิชชันโครงการมาเป็นของตนเอง การรับสินบน การจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งการเสนอโครงการเพื่อให้ได้เงินคอร์รัปชัน ทั้ง ๆ ที่โครงการดังกล่าวอาจไม่มีประโยชน์อย่างแท้จริง
3. การจ่ายสินบนเพื่อให้ได้มาซึ่งการผูกขาดธุรกิจ หรือผูกขาดการประมูลโครงการ
4. การเล่นพรรคเล่นพวก การดำรงตำแหน่งหลายหน่วยงาน จนเกิดลักษณะที่เรียกว่าการทับซ้อนของผลประโยชน์ หรือ "ผลประโยชน์ทับซ้อน" (Conflicts of Interests)
5. การใช้อำนาจทางการเมือง ดำเนินนโยบายที่เอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทธุรกิจที่ตนเอง ครอบครัว หรือพรรคพวกมีผลประโยชน์อยู่ เรียกว่า "คอร์รัปชันเชิงนโยบาย"

กรณีตำรวจฮ่องกง

1 ยุคสำราญมิด

ฮ่องกงก่อนปี 1970 การบริการต่าง ๆ และการตำรวจเต็มไปด้วยการทุจริต

2 เลี้ยงเรียกร้อยจากประชาชน

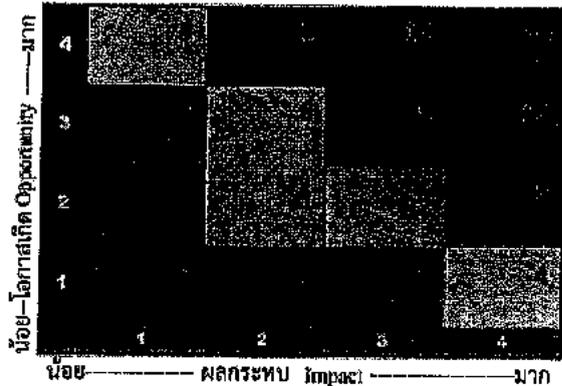
ฟางเล็บสุดท้ายเกิดในปี 1973 เมื่อตำรวจชั้นผู้ใหญ่ Peter Godber จึงอยู่ระหว่างถูกสอบสวนเรื่องการทุจริตสามารถหนีออกนอกประเทศไปได้ ตำรวจต้องมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนระดับสูงดำเนินการในเรื่องนี้ และมีข้อเสนอให้แยกหน่วยสอบสวนการทุจริตออกจากกรมตำรวจ

3 กำนัด (CAC (The Independent Commission Against Corruption)

ตั้งเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 1977 มีการตั้งขึ้นเป็นการลับลับ และติดตามการทุจริตอย่างใกล้ชิด... (Chief Executive of the Hong Kong Special Administrative Region) เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคมอันมีเสรีภาพ ทั้งกล่าวหาว่ามองไม่เห็นช่องเป็นอย่างไร

ในกรณีนี้หน่วยงานที่ทุจริตคือ... (The Independent Commission Against Corruption) ... (The Independent Commission Against Corruption) ... (The Independent Commission Against Corruption)

วิเคราะห์ความเสี่ยงทุจริต

รูปแบบคอร์รัปชันที่มีโอกาสเกิดขึ้นในหน่วยงาน

- เรียงลำดับรูปแบบคอร์รัปชันที่น่าเป็นห่วง ๕ ข้อ และระบุพันธกิจที่มีโอกาสเกิดขึ้น

พันธกิจ ๑   พันธกิจ ๒   พันธกิจ ๓

- ๑ .....
- ๒ .....
- ๓ .....
- ๔ .....
- ๕ .....

รูปแบบการทุจริตที่พบบ่อยที่สุด

- ทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง (procurement)
- ทุจริตในกระบวนการให้บริการ (service delivery)
- ทุจริตในกระบวนการบริหาร (management)
- ทุจริตในการเรียนรู้จากช่วงที่ ๒, ๓, ๔ เพื่อออกแบบเป้าหมายและบริบทใหม่ได้

พัฒนาการของคณธรรม จริยธรรม ธรรมาภิบาลของโลก

- 1945 2488 สงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติ
- 1961 2604 แผนพัฒนา ฉบับที่ 1
- 1972 2515 คดี วอเตอร์เกต
- 1990 2533 Good Governance
- 1995 2536 Corruption Perceptions Index
- The 7 Principles of Public Life, UK
- 1997 2540 วิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย
- 2001 2544 Enron, Worldcom ล้มละลาย
- 2002 2545 SOX Act
- 2008 2551 วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ Subprime Loan
- 2008 2552 Greek government-debt crisis
- 2010 2653 Arab Spring คูเปิซิม ลีเบีย
- 2016 2659 EPA พ้องบริษัทฟอร์คสวาทิน รอฟแวร์โกงค่าไฮโดรเจน 1) ควบคุม

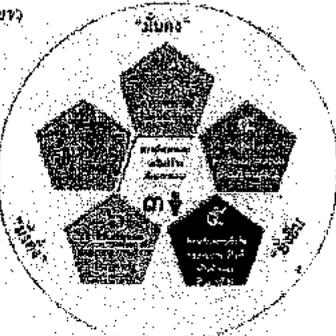
วิสัยทัศน์: "มหาวิทยาลัยนวัตกรรม ระดับ 5 ดาว เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย 5 มาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง"

คุณภาพชีวิต
 * การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ...
นวัตกรรม
 * นวัตกรรมเป็นหัวใจของการพัฒนาที่ยั่งยืน...
ความยั่งยืน
 * ความยั่งยืนหมายถึงการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่กระทบต่อความสามารถของคนรุ่นต่อไป...

บุคลากรภาครัฐ : วัฒนธรรมพัฒนาเยาวชน

เพื่อสืบสร้างไทยใหม่
 * วัฒนธรรมพัฒนาเยาวชน คือ วัฒนธรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนรุ่นใหม่...
 * วัฒนธรรมพัฒนาเยาวชน มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ 1. มุ่งเน้นการพัฒนาคนรุ่นใหม่ 2. มุ่งเน้นการพัฒนาคนรุ่นใหม่ 3. มุ่งเน้นการพัฒนาคนรุ่นใหม่

3.ยุทธศาสตร์การพัฒนามนุษย์เสริมสร้างศักยภาพคน

- 1. ส่งเสริมและพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม...
 2. ส่งเสริมและพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม...
 3. ส่งเสริมและพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม...

4. ยุทธศาสตร์ด้านกรสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

- 1. ส่งเสริมและพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม...
 2. ส่งเสริมและพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม...
 3. ส่งเสริมและพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม...

6. ยุทธศาสตร์ด้านกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวัฒนธรรมการบริโภค

- 1. ส่งเสริมและพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม...
 2. ส่งเสริมและพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม...
 3. ส่งเสริมและพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม...

สถานการณ์ที่ 2 "เมื่ออยู่ในสถานการณ์บังคับให้ทุจริต"

1. หากท่านสามารถหลีกเลี่ยงได้โดยไม่เกี่ยวข้องกับการทุจริต ท่านได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของโครงการหรือไม่?

2. หากท่านไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ท่านได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของโครงการหรือไม่?

3. หากท่านไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ท่านได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของโครงการหรือไม่?

LET'S PARTY

เมื่อท่านเป็นสมาชิกของโครงการ ท่านจะได้รับสิทธิพิเศษในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและทันเวลา

ผู้ตรวจการเขต
จังหวัดนนทบุรี
สำนักงานเขต
นนทบุรี

ขอเชิญสมัครสมาชิกใน
พื้นที่ 50,000 บาท

ขอเชิญสมัครสมาชิกใน
พื้นที่ 50,000 บาท

สำนักงานเขตนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี

คุณแจ้งเรื่องร้องเรียน

1. แจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. แจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. แจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. แจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. แจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. แจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. แจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. แจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

9. แจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

10. แจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒๒

คู่มือประกอบการปฏิบัตินโยบาย
หลักสูตร เสร็จรับสำเนาปฏิบัตินโยบายราชการ : สำนักข้าราชการไทยเป็ไท

บทที่ ๒ - หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๑ หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๒ หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๓ หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๔ หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๕ หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๖ หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๗ หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๘ หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๙ หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๑๐ หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

บทที่ ๓ - หลักการปฏิบัติงานและระเบียบปฏิบัติ

๓.๑ หลักการปฏิบัติงาน

๓.๒ หลักการปฏิบัติงาน

๓.๓ หลักการปฏิบัติงาน

๓.๔ หลักการปฏิบัติงาน

๓.๕ หลักการปฏิบัติงาน

๓.๖ หลักการปฏิบัติงาน

๓.๗ หลักการปฏิบัติงาน

๓.๘ หลักการปฏิบัติงาน

๓.๙ หลักการปฏิบัติงาน

๓.๑๐ หลักการปฏิบัติงาน

๒.๑๑ บทบาทของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๑๑.๑ บทบาทของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๑๑.๒ บทบาทของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๑๑.๓ บทบาทของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๑๑.๔ บทบาทของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๑๑.๕ บทบาทของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๑๑.๖ บทบาทของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๑๑.๗ บทบาทของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๑๑.๘ บทบาทของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๑๑.๙ บทบาทของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

๒.๑๑.๑๐ บทบาทของบุคลากรในหน่วยงานราชการ

หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับการสร้างเครือข่าย (Networking)

การสร้างเครือข่าย

“เครือข่าย” (Network) หมายถึง การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจ ที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความ เป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพ สิทธิ เชื้อชาติ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

ประเด็นสำคัญ

- ★ เครือข่ายเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Network) อย่างหนึ่ง
- ★ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจ
- ★ กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียม หรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน
- ★ การเป็นสมาชิกเครือข่ายต้องไม่มีผลกระทบต่อความเป็น อิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กรนั้น

องค์ประกอบของเครือข่าย

- ❖ มีการรับรู้และมุมมองที่เหมือนกัน (common perception)
- ❖ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (common vision)
- ❖ มีความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน (mutual interests/benefits)
- ❖ การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย (stakeholders participation)
- ❖ มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (complementary relationship)
- ❖ มีการเกี่ยวพันพึ่งพากัน (interdependent)
- ❖ มีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยน (interaction)

ปรัชญาเครือข่าย

- L = มีการเรียนรู้ (Learning)
- I = มีการร่วมลงทุน (Investment)
- N = มีความเป็นธรรมชาติ (Nature)
- K = รักษาสัมพันธ์ภาพ (Keep Relationship)

ประเภทและรูปแบบของเครือข่าย

1. เครือข่ายเชิงพื้นที่ (area)
2. เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม (issue)
3. เครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ (function)

ลักษณะของเครือข่าย

1. เครือข่ายมีลักษณะเป็นโครงสร้างทางความคิด (Cognitive structures)
บุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์กรเครือข่ายจะมึกรอบความคิด เกี่ยวกับองค์กรเครือข่ายใกล้เคียงกัน ในด้านความรู้ ความสามารถ และความต้องการ
2. องค์กรเครือข่ายไม่มีลำดับชั้น (Hierarchy)
การเชื่อมโยงระหว่างองค์กรเครือข่ายเป็นไปในลักษณะ แนวราบ แต่ละองค์กรเป็นอิสระต่อกัน แต่ระดับความเป็น อิสระของแต่ละองค์กรอาจไม่เท่ากัน

ลักษณะของเครือข่าย (ต่อ...)

- องค์กรเครือข่ายมีการแบ่งงานกันทำ (Division of labour) การที่องค์กรเข้ามาร่วมมือกันเป็นเครือข่ายกัน เพราะส่วนหนึ่งคาดหวังการพึ่งพิงแลกเปลี่ยนความสามารถระหว่างกัน จะนำไปสู่การพึ่งพิงและขึ้นต่อกัน การแบ่งงานกันทำ ทั้งยังเป็นการลดโอกาสที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งจะแสดงอำนาจเหนือเครือข่ายด้วย
- ความเข้มแข็งขององค์กรที่ร่วมกันเป็นเครือข่าย จะนำไปสู่ความเข้มแข็งโดยรวมของเครือข่าย ดังนั้น การพัฒนาของแต่ละองค์กร เครือข่าย จึงเป็นสิ่งสำคัญ

ลักษณะของเครือข่าย (ต่อ...)

- องค์กรเครือข่ายกำหนดการบริหารจัดการตนเอง (Self regulating) ในการทำงานร่วมกันในลักษณะแนวราบ จำเป็นต้องมีความสมานฉันท์ โดยผ่านกระบวนการทางประชาธิปไตย ซึ่งหมายถึง การต่อรอง ตกลง ระหว่างองค์กรเครือข่ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายใน เพื่อให้เครือข่ายสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้
- ความสำเร็จขององค์กรเครือข่ายต้องใช้เวลา การบ่มเพาะความสัมพันธ์ ความศรัทธา และความไว้วางใจ เชื่อใจ ตลอดจนการสร้างกรอบทางความคิด เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์รวมทั้งการดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กร

ทฤษฎีและแนวคิดการสร้างเครือข่ายในการทำงานเชิงพัฒนา

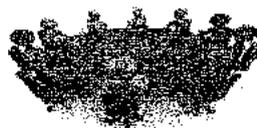
- ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory)**
อธิบายถึงการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน ดังนั้น เหตุผลหลักที่จะทำให้เครือข่ายเกิดขึ้นได้โดยสมัครใจ ก็คือ แต่ละฝ่ายมองเห็นประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการเข้าร่วมเครือข่าย ซึ่งจะนำไปสู่ความเต็มใจที่จะประสานกันหรือเข้าร่วมเป็นเครือข่าย

ทฤษฎีและแนวคิดการสร้างเครือข่าย (ต่อ...)

- แนวคิดการรวมพลัง (Synergy)**
เป็นการผนึกกำลังในลักษณะที่มากกว่า $1+1 = 2$ แต่ต้องเป็น $1+1 > 2$ หมายความว่า การรวมพลังกันทำงานนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณค่าหรือเข้มแข็งมากกว่าการที่แต่ละองค์กรจะทำงานโดยโดดเดี่ยว

กลุ่มเป้าหมายที่ควรเป็นเครือข่าย

- ❖ ภาคประชาชน / ชุมชน
- ❖ ภาคราชการ
- ❖ ภาคเอกชน
- ❖ ภาคนักวิชาการ
- ❖ ภาคสื่อมวลชน
- ❖ ภาค NGO

เทคนิคการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย

- สร้างความผูกพันและความรับผิดชอบต่อการสร้างเครือข่าย...
  - ผู้ปฏิบัติงานให้ความร่วมมือ
  - วิเคราะห์ พุดคุย ปัญหาาร่วมกัน
  - มีความพร้อมที่จะทำงานร่วมกัน

เทคนิคการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย (ต่อ...)

2. เตรียมตัวเตรียมใจไว้ว่าการสร้างเครือข่ายต้องใช้เวลา

- ผู้บริหารต้องให้เวลากับการสร้างเครือข่าย
- ร่วมกันทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย
- จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์และมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

เทคนิคการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย (ต่อ...)

3. การยอมรับและความไว้วางใจระหว่างกันเป็นสิ่งสำคัญ

4. องค์การที่ร่วมเครือข่ายจะต้องได้รับประโยชน์จากการทำงานร่วมกัน

- ต้องรู้จักเสียสละจากการสร้างเครือข่าย
- ต้องหมั่นสรุปบทเรียนจากการทำงาน
- วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน

เทคนิคการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย (ต่อ...)

5. ในกรณีที่มีการสร้างเครือข่ายจำเป็นต้องมีการลงนามในสัญญาต้องให้แน่ใจว่าเป็นสัญญาที่จัดทำอย่างรอบคอบ

6. ในช่วงการร่วมเป็นเครือข่ายหรือประสานงานกันสถานการณ์อาจมีการเปลี่ยนแปลง เราควรต้องตระหนักถึงปัญหาขององค์กรเครือข่าย และมีความยืดหยุ่นพอสมควร

7. ต้องแน่ใจว่าทั้งองค์กรของท่านและองค์กรที่เป็นเครือข่ายมีช่วงเวลาหรือวิถีทางวิถีชีวิตการทำงานและระยะเวลาที่ตกลงจะร่วมงานกัน

เทคนิคการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย (ต่อ...)

8. ตระหนักในความแตกต่างทางวัฒนธรรมทั้งในด้านพื้นที่และวัฒนธรรมองค์กร อย่าคาดหวังว่าองค์กรเครือข่ายจะสนองตอบต่อปัญหาเหมือนที่ท่านตอบสนอง

9. ตระหนักในความเป็นอิสระขององค์กรที่ร่วมเป็นเครือข่าย

10. รับผิดชอบในความสำเร็จ หรือความล้มเหลวร่วมกัน

อภิปรายกลุ่มเราจะป็นเครือข่ายกันอย่างไร

1. ใครจะเป็นเครือข่ายกันบ้าง อย่างไร (อย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ)
2. ความสำเร็จของเครือข่ายที่คาดหวังคืออะไร
3. แต่ละฝ่ายที่เป็นเครือข่ายควรจะมีบทบาทและมีส่วนร่วมในความสำเร็จอย่างไร

แลกเปลี่ยนความเห็น

คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๒๐ / ๒๕๕๗

เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ

เพื่อให้การบริหารราชการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ประชาชน รวมทั้งเพื่อให้เกิดความสงบสุขแก่สังคมและผลประโยชน์ของประเทศไทยโดยรวม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ ๓ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

ข้อ ๒ ในกรณีที่มีการกล่าวหาหรือพบเหตุอันควรสงสัยว่าข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการหรือเกี่ยวข้องกับกาทุจริตประพฤติมิชอบ ทั้งในฐานะตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน ให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ ประกอบกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล โดยให้บังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง และมาตรการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

ข้อ ๓ ในกรณีการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแล การดำเนินงานให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ อย่างเคร่งครัด

ข้อ ๔ กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามข้อ ๒ และข้อ ๓ ให้ถือเป็นความผิดวินัยหรือความผิดทางอาญาแล้วแต่กรณี

/ ข้อ ๕ ให้สำนักงาน ...

ข้อ ๕ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
ดำเนินการแสวงหา รวบรวม และดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน
ในการที่จะทราบรายละเอียดและที่สูงนี้เกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งศึกษา เฝ้าระวัง
ผลการดำเนินงานตามข้อ ๓ ข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ และรายงานผลการปฏิบัติพร้อมทั้งเสนอความเห็น
ให้คณะกรรมการความสงบแห่งชาติทราบและพิจารณาอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

หัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ

ความพยายาม ๒ ปีที่ผ่านมาของรัฐบาลในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

๑. โยงย้ายข้าราชการสี่เทา เป็นแบบอย่าง/สร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชน
๒. ตั้งคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) และศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.)
๓. ออกคำสั่ง คสช. ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ เครื่องมือที่ผู้มีอำนาจสั่งการได้ง่ายรวดเร็ว
๔. ตั้งคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ (คตร.) เพื่อตรวจสอบโครงการต่างๆ ให้เกิดความโปร่งใส คุ่มค่า และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง มีกำหนดมาตรการเช่น ตรวจสอบโครงการที่มีมูลค่า ๕ ล้านบาทขึ้นไป
๕. ตั้งคณะกรรมการนโยบายกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ (คนร.) ที่กำหนดนโยบายและแนวทาง
๖. กำหนดให้มาตรการป้องกันคอร์รัปชันโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ผ่านการใช้กลไกที่เป็นสากลต่อข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact)
  - โครงการเพื่อความโปร่งใสในโครงการก่อสร้าง (Cost) และโครงการเพื่อความโปร่งใสในการสกัดทรัพยากรธรรมชาติ
  - ริเริ่มวัฒนธรรมใหม่ในการทำงานอย่างโปร่งใสของข้าราชการโดยการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ตรวจสอบงบประมาณด้วยกลไกที่เป็นสากล
๗. ห้ามใช้ภาพนายกรัฐมนตรืเพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทั่วไป (เป็นแบบอย่างและบรรทัดฐานใหม่ ลดปัญหาพฤติกรรมการขัดกันแห่งผลประโยชน์)
๘. การใช้ ม.๔๔ แก้ปัญหาการบุกรุกที่ดินป่าสงวน
๙. อนุมัติให้บรรจุหลักสูตรปลูกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริตในทุกระดับการศึกษา “ไทยโปร่งใส” สร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้กับเยาวชน
๑๐. อนุมัติการรณรงค์ตามยุทธศาสตร์ “คนไทยไม่โกง” เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างวัฒนธรรมสร้างพลังประชาชนที่รังเกียจการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา

แถลงต่อสภานิติบัญญัติ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗

๑๐. การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกัน
ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ ...

๑๐.๕ ใช้มาตรการทางกฎหมาย การปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และ
จิตสำนึกในการรักษาคำสัตย์ของความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต ควบคู่กับ
การบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับอย่างเคร่งครัด ยกเลิกและแก้ไขกฎหมาย
ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่ไม่จำเป็น สร้างภาระแก่ประชาชนเกินควร หรือเปิดช่อง
โอกาสการทุจริต เช่น ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง การอนุญาต อนุมัติ และการขอรับ
บริการจากรัฐ ซึ่งมีขั้นตอนยืดเยื้อ ใช้เวลานาน ค่าธรรมเนียมและเสียค่าใช้จ่ายทั้งของรัฐและ
ประชาชน

๑๐.๖ ปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตประพฤติมิชอบ และการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในภาครัฐทุกระดับ โดยถือว่าเรื่อง
นี้เป็นวาระสำคัญเร่งด่วนแห่งชาติและเป็นเรื่องที่ต้องแทรกอยู่ในการปฏิรูปทุกด้าน ทั้ง
จะเร่งรัดการดำเนินการต่อผู้กระทำการทุจริตประพฤติมิชอบทั้งในด้านวินัยและคดี
รวมทั้งให้ผู้ให้บริการมีโอกาสประเมินระดับความน่าเชื่อถือของหน่วยงานของรัฐ และ
เปิดเผยผลการประเมินต่อประชาชน ทั้งจะนำกรณีศึกษาที่เคยเป็นปัญหา เช่น การ
จัดซื้อจัดจ้าง การร่วมทุน การใช้จ่ายเงินภาครัฐ การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติโดยมิ
ชอบ การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ การมีผลประโยชน์ขัดแย้งหรือทับซ้อน ซึ่งได้มีค่า
วินิจฉัยขององค์กรต่างๆ เป็นบรรทัดฐานแล้วมาเป็นบทเรียนให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ของ
รัฐ และประมวลเป็นกฎระเบียบหรือคู่มือในการปฏิบัติราชการ

๑๐.๗ ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีองค์กรภาคเอกชนและเครือข่ายต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้น
เพื่อสอดส่อง เฝ้าระวัง ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิ
ชอบ ทั้งจะวางมาตรการคุ้มครองพยานและผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินคดีทุจริตและ
ประพฤติมิชอบ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ถูกแทรกแซงหรือขัดขวาง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

พระบรมราโชวาท

เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน ตั้งแต่ปี ๒๕๒๔ - ๒๕๕๙

- ปี ๒๕๒๔ ข้าราชการทุกฝ่ายมีหน้าที่เหมือนกัน ที่จะต้องตั้งใจชวนช่วยปฏิบัติงานด้วยความฉลาดรอบคอบ ให้สำเร็จ ลุล่วงตรงตามเป้าหมายโดยไม่ชักช้า และที่จะต้องร่วมกับชาวไทยทุกคนในอันที่จะอุ้มชูรักษาความดีในชาติให้ยืนยงมั่นคงอยู่กับผืนแผ่นดินไทย. ยิ่งเป็นผู้ใหญ่ มีตำแหน่งสำคัญ ยิ่งจะต้องปฏิบัติให้ดี ให้หนักแน่น ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น. ผลงานที่สำเร็จขึ้นจากความร่วมมือและจากความบริสุทธิ์ใจ จักได้แผ่ไพศาลไปตลอดทั่วทุกหนแห่ง. ยิ่งความสุขความเจริญที่แท้จริงให้บังเกิดขึ้นได้ตามที่ปรารถนาปรารถนา.
- ปี ๒๕๒๕ การปฏิบัติราชการในปัจจุบันนี้มุ่งหมายเอาประสิทธิภาพ ปริมาณงานและความรวดเร็วเป็นสำคัญ. ผู้ปฏิบัติราชการจึงพากันนำเอาวิทยาการก้าวหน้าพร้อมทั้งเครื่องกลที่ทรงประสิทธิภาพสูงต่าง ๆ มาใช้กันอย่างกว้างขวาง. วิทยาการและเครื่องกลเหล่านี้ เมื่อนำมาปฏิบัติการแล้ว จะต้องได้ผลอย่างสูงทุกครั้งไป คือถ้าใช้ถูก ก็ทำให้ได้ประโยชน์มาก ถ้าใช้ไม่ถูก ก็ทำให้เสียหายได้มากเท่า ๆ กัน. การจะนำเอาสิ่งเหล่านั้นมาใช้งาน จึงต้องระมัดระวังศึกษาให้ทราบแน่แท้โดยตลอดก่อน ทั้งโครงการที่จะทำ ทั้งเครื่องปฏิบัติงานที่จะใช้. มิฉะนั้นจะเกิดความสิ้นเปลืองและสูญเสียเปล่าได้ง่ายดายที่สุด.
- ปี ๒๕๒๖ การทำการงานสร้างเกียรติยศชื่อเสียงและความเจริญก้าวหน้า นอกจากจะต้องใช้วิชาความรู้ที่ดีแล้ว แต่ละคนยังต้องมีจิตใจที่มั่นคงในสุจริตและมุ่งมั่นต่อความสำเร็จเป็นรากฐานรองรับ กับต้องอาศัย กุศโลบาย หรือวิธีการอันแยบคายในการประพฤติปฏิบัติเข้าประกอบอีกหลายประการ. ประการแรก ได้แก่ การสร้างศรัทธาความเชื่อถือในงานที่กระทำ ซึ่งเป็นพลังกำลังส่งเสริมให้เกิดความพอใจและความเพียรพยายามอย่างสำคัญ. ในอันที่จะทำการงานให้บรรลุผลเลิศ. ประการที่สอง ได้แก่ การไม่ประมาทปัญญา ความรู้ ความฉลาดสามารถ ทั้งของตนเองทั้งของผู้อื่น ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้ทำงานได้ก้าวหน้ากว้างไกล. ประการที่สาม ได้แก่ การตามรักษาความจริงใจ ทั้งต่อผู้อื่นทั้งต่อตัวเอง ซึ่งเป็นเครื่องทำให้ไว้วางใจร่วมมือกัน และทำให้งานสำเร็จได้โดยราบรื่น. ประการที่สี่ ได้แก่ การกำจัดจิตใจที่ต่ำทราม รวมทั้งสร้างเสริมความคิดจิตใจที่สะอาดเข้มแข็ง ซึ่งจะช่วยให้ฝึกฝนในการที่จะปฏิบัติดี ให้เกิดความก้าวหน้า. ประการที่ห้า ได้แก่ การรู้จักสงบใจ ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้ยังคิดได้ในเมื่อมีเหตุทำให้เกิดความหวั่นไหวฟุ้งซ่าน และสามารถพิจารณาแก้ไขปัญหาได้โดยถูกต้อง. คุณสมบัติหรือคุณธรรมที่กล่าวแล้ว ทั้งที่เป็นส่วนรากฐาน ทั้งที่เป็นส่วนวิธีการ ต่างเป็นเหตุเป็นผลอาศัยกัน และเกื้อกูลส่งเสริมกันอยู่ทั้งหมด จะอาศัยเพียงข้อหนึ่ง ข้อใด หรือเพียงบางส่วนของข้อมิได้ เพราะจะไม่ช่วยให้เกิดผล หรือได้ผลน้อย. ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องพยายามอบรมสร้างเสริมให้บริบูรณ์ขึ้นแต่ละข้อ และทุกข้อ. เมื่อคุณสมบัตดังกล่าวประชุมพร้อมกันขึ้นแล้ว จึงจะบังเกิดผลเลิศให้เกิดขึ้นสมบูรณ์บริบูรณ์เป็นประโยชน์ช่วยตัวช่วยผู้อื่นได้อย่างแท้จริง.
- ปี ๒๕๒๗ คนทำงานดีคือคนมีระเบียบ ได้แก่ระเบียบในการคิดและในการทำ. ผู้ไม่ฝึกระเบียบไว้ถึงจะมีวิชา มีเรี่ยวแรง มีความกระตือรือร้นอยู่เพียงไร ก็มักทำงานให้สำเร็จไม่ได้ เพราะความคิดอ่านสับสนว้าวุ่น ทำอะไรก็ไม่ถูกลำดับขั้นตอน มีแต่ความลังเลและขัดแย้ง ทั้งในความคิดทั้งในการปฏิบัติงาน. ข้าราชการจึงจำเป็นต้องฝึกระเบียบในตนเองขึ้น. ระเบียบนั้นจักได้ช่วยประดับประดาส่งเสริมให้ทำงานได้ดีขึ้น และประสพความเจริญมั่นคงในราชการ.

- ปี ๒๕๒๘ การทำงานให้สำเร็จขึ้นอยู่กับความสามารถสองอย่างเป็นสิ่งสำคัญ คือสามารถในการใช้วิชาความรู้อย่างหนึ่ง สามารถในการประสานสัมพันธ์กับผู้อื่น อีกอย่างหนึ่ง ทั้งสองประการนี้ต้องดำเนินคู่กันไป และจำเป็นต้องกระทำด้วยความสุจริตกายสุจริตใจ ด้วยความคิดความเห็นที่เป็นอิสระปราศจากอคติ และด้วยความถูกต้องตามเหตุตามผลด้วย จึงจะช่วยให้งานบรรลุจุดหมายและประโยชน์ที่พึงประสงค์โดยครบถ้วนแท้จริง.
- ปี ๒๕๒๙ ผู้เป็นข้าราชการพึงสำเหนียกตระหนักเป็นนิตย์ถึงความรับผิดชอบ ที่จะต้องปฏิบัติงานของตัวร่วมกับงานของผู้อื่น และประสานประโยชน์กับทุกฝ่ายให้ได้ผลสมบูรณ์ทุกส่วน เพื่อนำพาประเทศชาติให้ก้าวไปถึงความเจริญมั่นคงซึ่งเป็นจุดประสงค์แท้จริง.
- ปี ๒๕๓๐ ข้าราชการที่สามารถต้องมีความรู้ครบสามส่วน คือความรู้วิชาการ ความรู้ปฏิบัติการ และความรู้คิดอ่านตามเหตุผลความเป็นจริง ต้องมีความจริงใจและความบริสุทธิ์ใจในงาน ในผู้ร่วมงาน ในการรักษาระเบียบแบบแผน ความดีงาม ความถูกต้องทุกอย่างในแผ่นดิน ต้องมีความสงบและหนักแน่นทั้งในกาย ในใจ ในคำพูด ต้องสำรวจดูความบกพร่องของตนเองอยู่เสมอ และปฏิบัติแก้ไขเสียโดยเร็ว ไม่ปล่อยให้เจริญงอกงาม ทำความเสียหายให้แก่การกระทำ ความคิด และการงาน.
- ปี ๒๕๓๑ เกียรติและความสำเร็จเกิดจากผลการปฏิบัติงานและปฏิบัติตัวของแต่ละคนที่สามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบให้ได้ผลสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ และปฏิบัติตัวให้สุจริต เทียงตรง พอควรพอดีแก่ตำแหน่งหน้าที่ที่ดำรงอยู่.
- ปี ๒๕๓๒ เมื่อทำงาน ต้องมุ่งถึงจุดหมายที่แท้ของงาน งานจึงจะสำเร็จได้รับประโยชน์ครบถ้วน ทั้งประโยชน์ของงานและประโยชน์ของผู้ทำ ถ้าทำงานเพื่อจุดหมายอื่น ๆ เช่น เพื่อประโยชน์ส่วนตัว แม้จะได้ผลมากมายเพียงใด งานก็ไม่สำเร็จ แต่ทำให้เสียทั้งงานเสียทั้งคน.
- ปี ๒๕๓๓ ในการปฏิบัติราชการนั้น ขอให้ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ อย่างนึกถึงบำเหน็จรางวัลหรือผลประโยชน์ให้มาก ขอให้ถือว่าการทำหน้าที่ได้สมบูรณ์เป็นทั้งรางวัลและประโยชน์อย่างประเสริฐ จะทำให้บ้านเมืองไทยของเราอยู่เย็นเป็นสุขและมั่นคง.
- ปี ๒๕๓๔ การปฏิบัติราชการให้ดีนั้น กล่าวอย่างสั้น ง่าย และตรงที่สุด คือทำให้สำเร็จทันการ และให้ได้ผลเป็นประโยชน์แต่ทางเดียว ซึ่งจะทำให้เมื่อบุคคลมีวิชาความสามารถ และมีปัญญาความรู้คิดพิจารณา เห็นสิ่งที่เป็นคุณเป็นโทษ เป็นประโยชน์มิใช่ประโยชน์ อย่างชัดเจน ถูก ตรง.
- ปี ๒๕๓๕ ความรู้ที่ถูกต้องแม่นยำ ทั้งทางลึกและกว้าง ประการหนึ่ง ความคิดเห็นที่เป็นสัมมาทิฐิ ถูกต้องด้วยเหตุผลหลักวิชาและความชอบธรรม ประการหนึ่ง ความสามารถในการปฏิบัติกิจการงานให้สำเร็จผลตรงตามจุดหมาย อีกประการหนึ่ง เป็นปัจจัยสำคัญของการทำงาน ผู้ปฏิบัติราชการโดยอาศัยปัจจัยสามส่วนนี้โดยครบถ้วนสม่ำเสมอ จะประสบความสำเร็จและความเจริญรุ่งโรจน์ ทั้งจะทำให้ราชการและชาติบ้านเมืองพัฒนาก้าวหน้าไปได้ด้วยความมั่นคงสวัสดิ.

- ปี ๒๕๓๖ ข้าราชการมีหน้าที่สำคัญส่วนหนึ่ง ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติต่อบุคคลทั้งปวงด้วยความสุจริตจริงใจ วางตัวให้พอเหมาะพอสมกับฐานะตำแหน่ง พร้อมกับรักษาความสุภาพอ่อนโยนไว้ให้เหนียวแน่นสม่ำเสมอ. นอกจากนี้ ยังจะต้องมีความเสียสละ อุตุน รู้จักเกรงใจ ให้อภัย ทั้งโอนอ่อนผ่อนตามกันและกันด้วยเหตุผล. และสำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็นแม้กระทั่งคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้น แท้จริงคือการระดมสติปัญญา และประสบการณ์อันหลายหลาก มาอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง.
- ปี ๒๕๓๗ ข้าราชการเป็นผู้มีหน้าที่การงานกว้างขวาง ต้องเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก และการเกี่ยวข้องประสานประโยชน์กันนั้นต้องอาศัยมิตรจิตและความเข้าใจอันดีต่อกันเป็นพื้นฐาน. ผู้ฉลาดจึงควรปรับปรุงการกระทำความคิดของตัวให้สุจริตผ่องใส พยายามสร้างเสริมความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นให้สมบูรณ์ ทั้งพึงระลึกอยู่เสมอด้วยว่า ผู้อื่นเขาก็มีความมุ่งหวังที่จะสร้างสรรค์ความดีความเจริญเช่นเดียวกันกับเรา. ถ้าหากทุกฝ่ายทุกคนมีความเข้าใจดีต่อกัน การร่วมมือประสานงานย่อมจะเป็นไปได้โดยสะดวก และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การแก้ปัญหาของบ้านเมือง.
- ปี ๒๕๓๘ การปฏิบัติราชการให้สำเร็จผลที่พึงประสงค์นั้น นอกจากจะอาศัยความรู้ความสามารถในทางวิชาการแล้ว แต่ละบุคคลยังจะต้องมีรากฐานทางจิตใจที่ดี คือความหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม และความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนสำเร็จ ทั้งต้องมีกุศโลบายหรือวิธีการอันแยบคายในการปฏิบัติงาน ประกอบพร้อมกันด้วย จึงจะสัมฤทธิ์ผลที่แน่นอน และบังเกิดประโยชน์อันยั่งยืนทั้งแก่ตนเองและแผ่นดิน.
- ปี ๒๕๓๙ การยึดมั่นในผลประโยชน์ของแผ่นดิน และความถูกต้องเป็นธรรม เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ เพราะการยึดมั่นดังกล่าว จะทำให้มีจิตใจมั่นคงเด็ดเดี่ยวในอันที่จะพากเพียรปฏิบัติหน้าที่ให้จนบรรลุผลสำเร็จ และสามารถป้องกันความผิดพลาดเสียหายอันจะเกิดแก่ตนแก่งานได้อย่างแท้จริง.
- ปี ๒๕๔๐ งานของชาตินั้นเป็นงานที่กว้างขวาง ประกอบด้วยงานทุกด้านทุกระดับอันสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องถึงกันหมด โดยแต่ละอย่างต่างต้องอาศัยและเกื้อกูลสนับสนุนกันอย่างสอดคล้องพอเหมาะพอดี จึงจะสัมฤทธิ์ผลที่ทำให้ชาติบ้านเมืองมั่นคงและเจริญก้าวหน้าไปได้. ดังนั้น ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน-จึงต้องพยายามปฏิบัติตนปฏิบัติงานให้สัมพันธ์ประสานกับบุคคลอื่นฝ่ายอื่นให้ได้.
- ปี ๒๕๔๑ การปฏิบัติงานทุกอย่างของข้าราชการ มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมือง และประชาชนทุกคน. เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นที่ข้าราชการทุกคนจะต้องทำหน้าที่ทุก ๆ ประการให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ โดยเต็มกำลังสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ เพื่อผลการปฏิบัติราชการทุกอย่างจักได้บรรลุความสำเร็จอย่างสูง และบังเกิดประโยชน์อย่างดีที่สุดแก่ตน แก่หน้าที่ และแก่แผ่นดิน.
- ปี ๒๕๔๒ ความเจริญของประเทศชาติเป็นความเจริญส่วนรวม ซึ่งเกิดจากผลงานหรือผลของการกระทำของคนทั้งชาติ. ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน ควรจะได้คำนึงในข้อนี้ให้มาก พิจารณาให้เห็นความสำคัญของผู้อื่น ให้รู้จักนับถือผู้อื่น ใช้ความมีเหตุผลและความร่วมมือกัน ในการปฏิบัติบริหารงานทั้งปวง เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตนเอง และจรรโลงประเทศชาติของเราให้ดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไป.

ปี ๒๕๔๓ ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จะต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังความสามารถ ด้วย
อุดมคติ ด้วยความเข้มแข็งเสียสละ และระมัดระวังให้การทุกอย่างในหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้อง และเที่ยง
ตรงเป็นกลาง ด้วยความระลึกรู้ตัวอยู่เสมอว่า การปฏิบัติตัวปฏิบัติงานของตนมีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์
ส่วนรวมของบ้านเมืองและของประชาชนทุกคน.

ปี ๒๕๔๔ การปฏิบัติราชการนั้น นอกจากมุ่งกระทำเพื่อให้งานสำเร็จไปโดยเร็ว และมีประสิทธิภาพแล้ว ยังจะต้อง
กระทำด้วยสติรู้ตัวและปัญญาารู้คิด ว่าสิ่งใดเป็นความเจริญ สิ่งใดเป็นความเสื่อม อะไรเป็นสิ่งที่ต้องทำ อะไร
เป็นสิ่งที่ต้องละเว้นหรือกำจัด. ผลที่เกิดขึ้นจึงจะเป็นประโยชน์ที่แท้และยั่งยืน ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม.

ปี ๒๕๔๕ ผู้ที่ทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ย่อมเป็นคุณแก่ตนด้วย. ผู้ที่ทำงานโดยเห็นแก่ตัวเบียดเบียน
ประโยชน์ส่วนรวม ย่อมบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ และที่สุดก็จะเอาตัวไม่รอด. ข้าราชการทุกคน
จึงต้องทำงานทุกอย่าง ด้วยสติสำนึกถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อส่วนรวมอยู่เสมอ.

ปี ๒๕๔๖ ข้าราชการไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด ระดับไหน มีหน้าที่อย่างไร ล้วนแต่มีส่วนสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดิน
ทั้งสิ้น. ทุกคนทุกฝ่ายจึงไม่ควรจะถือตัวแบ่งแยกกัน หากต้องยกย่องนับถือให้เกียรติกัน สัมผัส
ร่วมมือร่วมความคิดกันให้การปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีเอกภาพ และได้ผลที่พึง
ประสงค์สมบูรณ์พร้อมทุกส่วน.

ปี ๒๕๔๗ ผู้ปฏิบัติราชการ จำเป็นต้องรู้วิหยาการ รู้งาน และรู้ดีรู้ชั่ว อย่างกระจ่างชัด จึงจะสามารถปฏิบัติบริหาร
งานในความรับผิดชอบให้ถูกต้องตามเป้าหมาย และสัมฤทธิ์ผลที่เป็นประโยชน์เป็นความเจริญที่แท้จริง
และยั่งยืน ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม.

ปี ๒๕๔๘ ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จะต้องรู้ตระหนักแนบในการสละ อันได้แก่การสละสำคัญสอง
ประการ คือสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ยิ่งใหญ่และเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัวประการหนึ่ง กับสละ
ความคิดจิตใจที่ต่ำทรามต่าง ๆ อีกประการหนึ่ง จึงจะเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของคนทั้งปวง และสามารถ
ดำรงตำแหน่งหน้าที่อย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรีและมีความเจริญมั่นคงตลอดไป.

ปี ๒๕๔๙ ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จะต้องมุ่งปฏิบัติภาระทั้งปวงด้วยความอุตสาหะเพ่งพินิจ ใช้
ความรู้ความคิด ความเฉลียวฉลาด และความรู้ผิดชอบชั่วดี เป็นเครื่องวิจัยวิจารณ์ ปรับปรุงตัวปรับปรุง
งานให้มีประสิทธิภาพเสมอ. งานที่ทำจึงจะสำเร็จผลสมบูรณ์ และก่อให้เกิดประโยชน์ที่พึงประสงค์ เป็นความ
เจริญมั่นคงทั้งแก่ตน แก่งาน และแก่ส่วนรวมพร้อมทุกส่วน.

ปี ๒๕๕๐ งานของแผ่นดิน เป็นงานส่วนรวม มีผลเกี่ยวเนื่องถึงความเจริญขึ้นหรือเสื่อมลงของบ้านเมืองและสุขทุกข์
ของประชาชนทุกคน. ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จึงต้องสำนึกตระหนักในความรับผิดชอบ
ที่มีอยู่ และตั้งใจพยายามปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความเข้มแข็งสุจริต และด้วย
ปัญญาารู้คิดพิจารณา ว่าสิ่งใดเป็นความเจริญ สิ่งใดเป็นความเสื่อม อะไรเป็นสิ่งที่ต้องทำ อะไรเป็นสิ่งที่ต้อง
ละเว้นและกำจัด อย่างชัดเจน ถูก ตรง.

- ปี ๒๕๕๑ งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน. ข้าราชการจึงต้องสำเหนียกตระหนักอยู่ตลอดเวลาถึงฐานะและหน้าที่ของตน แล้วตั้งใจปฏิบัติงานทุกอย่างโดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ ด้วยความสุจริตเที่ยงตรง และด้วยความมีสติยั้งคิด รู้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด สิ่งใดควรกระทำ สิ่งใดควรงดเว้น เพื่อให้งานที่ทำปราศจากโทษเสียหาย และบังเกิดผลเป็นประโยชน์ที่แท้ คือความเจริญมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน.
- ปี ๒๕๕๒ การปฏิบัติงานทุกอย่างของข้าราชการ มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมือง และประชาชนทุกคน. ข้าราชการทุกฝ่ายทุกระดับจึงต้องทำความเข้าใจในความสำคัญข้อนี้ให้ถ่องแท้ แล้วเพียรพยายามปฏิบัติงานของตนด้วยความตั้งใจ จริงใจ และด้วยความรับผิดชอบอย่างสูง เพื่อให้งานที่ทำบังเกิดผลเป็นประโยชน์เป็นความเจริญมั่นคงแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง.
- ปี ๒๕๕๓ การทำความดีนั้น แม้จะไม่มีใครรู้เห็น แต่ก็จำเป็นต้องทำ เพื่อให้ผลดีที่เกิดขึ้นยิ่งเพิ่มพูนและแผ่ขยายกว้างออกไป เป็นประโยชน์เป็นความเจริญมั่นคงที่แท้แก่ตน แก่ส่วนรวม ตลอดถึงชาติบ้านเมืองพร้อมทุกส่วน. ข้าราชการทุกคนจึงต้องตั้งใจให้หนักแน่นเที่ยงตรง ที่จะกระทำความดีทั้งในการประพฤติตนและการปฏิบัติงานด้วยความอุตสาหะเสียสละ โดยไม่หวั่นไหวย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหา หรือความลำบากเหนื่อยยาก.
- ปี ๒๕๕๔ งานราชการนั้น เป็นงานส่วนรวม มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ของบ้านเมือง และประชาชนทุกคน. ผู้ปฏิบัติบริหารงานราชการ จึงต้องคำนึงถึงความสำเร็จของงานเป็นสำคัญ อย่างนึกถึงบำเหน็จรางวัลหรือประโยชน์เฉพาะตนให้มากนัก. มิฉะนั้นงานในหน้าที่จะบกพร่อง เกิดเป็นผลเสียหายแก่ตน แก่งานส่วนรวมของชาติได้. ขอให้ถือว่า การทำงานในหน้าที่ได้สำเร็จสมบูรณ์ เป็นทั้งรางวัลและประโยชน์อันประเสริฐที่สุด เพราะจะทำให้ประเทศชาติและประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขและมั่นคง.
- ปี ๒๕๕๕ งานราชการทุกอย่าง ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ ย่างหรือยาก ย่อมมีความสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดินด้วยกันทั้งสิ้น. อีกทั้งงานทุกด้านทุกสาขาย่อมสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เป็นปัจจัยเกื้อกูลส่งเสริมกันและกันอยู่. ข้าราชการทุกคน ทุกฝ่าย ทุกระดับ จึงต้องไม่ถือตัวแบ่งแยกกัน หากต้องพิจารณาให้เห็นความสำคัญของกันและกัน แล้วร่วมงานประสานสัมพันธ์กัน ด้วยความเป็นมิตร ด้วยความเข้าใจเห็นใจกัน และด้วยความเมตตาปรองดองกัน. งานของแผ่นดินทุกส่วน จักได้ดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมเสมอกัน และยังมีประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือความเจริญมั่นคง ให้เกิดแก่บุคคล แก่งาน และแก่ส่วนรวมได้แท้จริง.
- ปี ๒๕๕๖ งานของแผ่นดินนั้น เป็นงานส่วนรวม มีผลที่กว้างขวาง เกี่ยวข้องกับบ้านเมืองและบุคคลทุกคนทุกฝ่าย. เมื่อเป็นงานส่วนรวมและมีผลเกี่ยวข้องกับคนหมู่มาก ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ อันเนื่องมาจากความคิดเห็นไม่ตรงกัน ก็ย่อมเกิดขึ้นบ้างเป็นปรกติธรรมดา. ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน ตลอดจนทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงต้องมีใจที่หนักแน่นและเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างแม้กระทั่งคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีสติ ใช้ปัญญาและเหตุผลเป็นเครื่องปฏิบัติวินิจฉัย โดยถือว่าความคิดเห็นและคำวิพากษ์วิจารณ์นั้น คือการระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายจากทุกคนทุกฝ่าย เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติบริหารงานและการแก้ไขปัญหาค่าต่าง ๆ ให้งานทุกส่วนทุกด้านของแผ่นดินสำเร็จผลเป็นความเจริญมั่นคงแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง.

ปี ๒๕๕๗ ข้าราชการไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด ระดับไหน มีหน้าที่อย่างไร ล้วนแต่มีส่วนสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดินทั้งสิ้น. ทุกคนจึงต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังความสามารถ ด้วยอุดมคติ ด้วยความเข้มแข็งเสียสละ และระมัดระวังให้การทุกอย่างในหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้องเที่ยงตรง ด้วยความระลึกรู้ตัวอยู่เสมอว่าการปฏิบัติตัวปฏิบัติงานของตน มีผลเกี่ยวเนื่องถึงสุขทุกข์ของประชาชน ตลอดจนความเจริญขึ้นหรือเสื่อมลงของประเทศชาติ.

ปี ๒๕๕๘ งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ของบ้านเมืองและประชาชนทุกคน. งานทุกอย่างจึงต้องมีผู้ปฏิบัติและมีผู้รับช่วง เพื่อให้งานดำเนินต่อเนื่องไปไม่ขาดสาย. ดังนั้น ผู้ปฏิบัติบริหารงานราชการทุกฝ่ายทุกระดับ จึงไม่ควรยกเอาเรื่องใครเป็นผู้ทำมาก่อน หรือใครเป็นผู้รับช่วงงาน ขึ้นเป็นข้อสำคัญนัก จะต้องถือประโยชน์ที่จะเกิดจากงานเป็นหลักใหญ่ แล้วร่วมกันคิดร่วมกันทำ ด้วยความอุตสาหะเสียสละ และด้วยความสุจริตจริงใจ. งานทุกอย่างจึงจะดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ไม่ติดขัด และสำเร็จผลเป็นประโยชน์ได้แท้จริงและยั่งยืนตลอดไป.

ปี ๒๕๕๙ การปฏิบัติงานทุกอย่างของข้าราชการ มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชนทุกคน. ข้าราชการทุกฝ่ายทุกระดับ จึงต้องระมัดระวังการปฏิบัติทุกอย่างให้สมควรและถูกต้องด้วยหลักวิชา เหตุผล ความชอบธรรม. ข้อสำคัญ เมื่อจะทำการใด ต้องคิดให้ดี โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น ให้รอบคอบและรอบด้าน เพื่อให้งานที่ทำบังเกิดผลดี ที่เป็นประโยชน์แท้แต่อย่างเดียว.

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ประกอบด้วย หลักการย่อย ๑๐ ประการ ดังนี้

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)

๑) ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล่าสมัยและไม่มีความจำเป็น

๒) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการวางแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓) การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic Value)

๔) การรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

๕) เปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย

๖) หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ

๗) ความเสมอภาค (Equity) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

ประชาธิปไตย (Participatory State)

๘) การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/ Consensus Oriented) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงาน และร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

๙) การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม

ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative Responsibility)

๑๐) คุณธรรม/จริยธรรม (Morality/ Ethic) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนและจรรยาบรรณวิชาชีพ ●

๖

คู่มือประกอบการศึกษาระดับปริญญาตรี
หลักสูตร เศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น
วิชาชีวะ

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และมีผลบังคับใช้แล้วตั้งแต่วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ และลูกจ้างในสังกัดพลเรือนทุกตำแหน่ง มีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ๑๐ ข้อ ตามที่ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนนี้กำหนด

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดแนวทางให้ข้าราชการประพฤติปฏิบัติรวม ๑๐ ข้อ สรุปได้ดังนี้

๑. ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยึดถือกระทำความในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม

(๑) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างตรงไปตรงมา และไม่กระทำการเสี่ยงประมวลจริยธรรมนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยว่าการกระทำใดขัดประมวลจริยธรรม ข้าราชการจะกระทำการนั้นมิได้

(๒) เมื่อรู้หรือพบเห็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม ข้าราชการต้องรายงานพร้อม พยานหลักฐาน (หากมี) ต่อหัวหน้าส่วนราชการและหรือคณะกรรมการจริยธรรมโดยพลัน

ในกรณีหัวหน้าส่วนราชการฝ่าฝืนจริยธรรม ต้องรายงานต่อปลัดกระทรวง หรือ ผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปของหัวหน้าส่วนราชการนั้นแล้วแต่กรณี และหรือคณะกรรมการจริยธรรม

(๓) รายงานการดำรงตำแหน่งในนิติบุคคลและกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ต่อหัวหน้าส่วนราชการ และคณะกรรมการจริยธรรม กรณีที่การดำรงตำแหน่งนั้น ๆ อาจขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่หรืออาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่เสียหาย

(๔) กรณีที่ข้าราชการเข้าร่วมประชุมและพบว่ามีการกระทำหรือเสนอเรื่องที่ฝ่าฝืนจริยธรรม ข้าราชการมีหน้าที่ต้องคัดค้านการกระทำดังกล่าว และบันทึกการคัดค้านของตนไว้ในรายงานการประชุมหรือในเรื่องนั้น

๒. ข้าราชการต้องมีจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

(๑) อุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง

(๒) ละเว้นการกระทำที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อตำแหน่งหน้าที่ของตน หรือของข้าราชการอื่น

(๓) ใช้ดุลพินิจและตัดสินใจ ปราศจากอคติส่วนตน ตามข้อมูลพยานหลักฐานและความเหมาะสมของแต่ละกรณี

(๔) เมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ ต้องรีบแก้ไขและแจ้งให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ

(๕) ไม่ขัดขวางการตรวจสอบของหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบตามกฎหมายหรือประชาชน ให้ข้อมูลที่เป็นจริง

และครบถ้วน เมื่อได้รับคำร้องขอในการตรวจสอบ

(๖) ไม่สั่งการด้วยวาจา กรณีที่สั่งราชการด้วยวาจา ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาบันทึกเรื่องเป็นลายลักษณ์อักษรตามคำสั่งเพื่อให้ผู้สั่งพิจารณาสั่งการต่อไป

๓. ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน

(๑) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็ญาติพี่น้อง พรรคพวกเพื่อนฝูงหรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น หรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่นเพราะชอบหรือชัง

(๒) ไม่ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

(ก) ไม่กระทำการใด หรือดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติภารกิจในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิด ความเคลือบแคลงหรือ สงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ ในกรณีมีความเคลือบแคลงหรือสงสัย ให้ข้าราชการ ผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อนแล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการ และคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา เมื่อ คณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยเป็นประการใดแล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

(ข) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่นในราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้องยึดถือประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ ของทางราชการ หรือประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้องยึดถือ ประโยชน์ของทางราชการและประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

๔. ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ และไม่กระทำการอันเป็นการ ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม

(๑) ไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับของขวัญ เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือเป็นการให้ตามประเพณีหรือ ให้แก่บุคคลทั่วไป

(๒) ไม่ใช้ตำแหน่ง หรือกระทำการที่เป็นคุณ หรือเป็นโทษแก่บุคคลใด เพราะมีอคติ

(๓) ไม่เสนอ หรืออนุมัติโครงการ ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรได้

๕. ข้าราชการต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา

(๑) ไม่ละเมิดรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่ชอบ ด้วยกฎหมาย ในกรณีมีข้อสงสัย หรือมีข้อทักท้วงว่าการกระทำไม่ชอบ ต้องแจ้งให้หัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา และจะดำเนินการต่อไปได้ต่อเมื่อได้ข้อยุติจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่แล้ว

(๒) ในกรณีที่เห็นว่าคำสั่งผู้บังคับบัญชา หรือการดำเนินการใดที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต้องทักท้วงเป็นลายลักษณ์อักษรไว้

(๓) ในกรณีที่เห็นว่ามติคณะรัฐมนตรีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องทำเรื่องเสนอให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณา และส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการให้ได้ข้อยุติทางกฎหมายต่อไป

(๔) ไม่เลียงกฎหมาย ใช้หรือแนะนำให้ใช้ช่องว่างของกฎหมายเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น

(๕) ไม่ยอมให้บุคคลอื่นอาศัยชื่อตนเองถือครองทรัพย์สิน สิทธิหรือประโยชน์อื่นใดแทนบุคคลอื่นอันเป็นการ เลียงกฎหมาย

(๖) เมื่อทราบว่ามีกรณีละเมิดกฎหมายในส่วนราชการของตน หัวหน้าส่วนราชการต้องดำเนินการที่จำเป็น เพื่อ ให้เกิดการเคารพกฎหมายขึ้นโดยเร็ว

(๗) เมื่อได้รับคำร้อง หรือคำแนะนำจากผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือหน่วยงานอื่นว่ากฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ สร้างภาระเกินสมควรแก่ประชาชน หรือสร้างความไม่เป็นธรรม ต้องดำเนินการทบทวนกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับดังกล่าว โดยเร็ว

๖. ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมเป็นกลางทางการเมือง ให้บริการแก่ประชาชน โดยมี ทัศนคติที่ดี และไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

(๑) ปฏิบัติหน้าที่ให้สุจริต โดยไม่หลีกเลี่ยง ละเลย หรือละเว้นการใช้อำนาจเกินกว่าที่มีอยู่ตามกฎหมาย

(๒) ปฏิบัติหน้าที่ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพของบุคคล

(๓) ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดี ปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลผู้มาติดต่อ

(๔) ละเว้นการให้สัมภาษณ์ การอภิปราย การแสดงปาฐกถา การบรรยาย หรือการวิพากษ์วิจารณ์อันกระทบต่อความเป็นกลางทางการเมือง

(๕) ไม่เอื้อประโยชน์เป็นพิเศษให้แก่ญาติพี่น้อง พรรคพวก และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด

(๖) ไม่ลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นของตนเองโดยมิได้ระบุแหล่งที่มา

๗. ข้าราชการต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างเคร่งครัด และรวดเร็ว ไม่ดวงเวลาให้เนิ่นช้า และใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการดำเนินงานเพื่อการในหน้าที่ และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันการณ์ และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

(๑) ไม่ใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการดำเนินงานไปเพื่อการอื่นอันไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือบุคคลอื่น

(๒) ชี้แจง แสดงเหตุผลที่แท้จริงอย่างครบถ้วนในกรณีที่กระทำการอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพบุคคลอื่น ทั้งนี้ ต้องดำเนินการภายในสิบห้าวันทำการ นับแต่กระทำการดังกล่าวหรือได้รับการร้องขอ

๘. ข้าราชการต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษาคุณภาพและมาตรฐานแห่งวิชาชีพโดยเคร่งครัด

(๑) ปฏิบัติงานโดยมุ่งให้เกิดผลดีที่สุจริตเต็มกำลังความสามารถ

(๒) ใช้งบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิประโยชน์ที่ทางราชการจัดให้ ด้วยความประหยัดคุ้มค่า

(๓) ใช้ความรู้ความสามารถ ตามคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพโดยเคร่งครัด

๙. ข้าราชการต้องยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๑) ไม่แสดงการต่อต้านการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และไม่ละเมิดองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระรัชทายาท ไม่ว่าทางการหรือทางวาจา

๑๐. ข้าราชการต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตน รักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของราชการโดยรวม

(๑) ไม่ละเมิดหลักสำคัญทางศีลธรรม ศาสนา และประเพณี กรณีที่มีข้อขัดแย้งระหว่างประมวลจริยธรรมนี้กับหลักสำคัญทางศีลธรรม ศาสนา หรือประเพณี ข้าราชการต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการจริยธรรมพิจารณาวินิจฉัย

(๒) หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาส่วนราชการทุกระดับชั้นต้องปกครองผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาด้วยความเที่ยงธรรม และควบคุมให้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมโดยเคร่งครัด

(๓) หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาในส่วนราชการ ต้องสนับสนุน ส่งเสริมและยกย่องผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่มีความซื่อสัตย์ มีผลงานดีเด่น และยึดมั่นในระบบคุณธรรม

(๔) ไม่กระทำการใดอันอาจนำความเสื่อมเสียและไม่ไว้วางใจให้เกิดแก่ส่วนราชการหรือราชการโดยรวม